

በአራዳ ክፍለ ከተማ አስተዳደር ትምህርት ጽ/ቤት

የ6ኛ ክፍል አማርኛ ሞዴል ፈተና

ሚያዝያ, 2016 ዓ.ም/ APRIL 2024 G.C

የጥያቄ ብዛት: 40

የተፈቀደው ሰዓት: - 1 ሰዓት

አጠቃላይ ትዕዛዝ

ይህ አማርኛ ፈተና ነው። በዚህ ፈተና ውስጥ 40 ጥያቄዎች ተካተዋል፤ ለእያንዳንዱ ጥያቄ ትክክለኛ መልስ የሆነውን አማራጭ የያዘውን ፊደል በመምረጥ ለመልስ መስጫ በተሰጠው ወረቀት ላይ በማጥቀር መልስ ይሰጣል። በፈተና ላይ የተሰጡትን ትእዛዞች በጥንቃቄ በማንበብ ፈተናውን መስራት ይጠበቅባችኋል። መልስ የሚሰጠው ከፈተናው ጋር በተያያዘው የመልስ መስጫ ወረቀት ላይ ነው። በመልስ መስጫው ላይ ትክክለኛውን መልስ የሚጠቀረው በእርሳስ ብቻ ነው፤ ትክክለኛው መልስ በማጥቀር ሲሰራ ለማጥቀር የተፈቀደው ቦታ በሙሉ በሚታይ መልኩ በደንብ መጥቀር አለበት፤ የጠቀረውን መልስ ለመቀየር ቢፈለግ በፊት የጠቀረውን በደንብ በማጥፋት መጽዳት አለበት።

ፈተናውን ሰርቶ ለመጨርስ የተፈቀደው 1 ሰዓት ነው። ፈተናውን ሰርቶ ለመጨረስ የተሰጠው ሰዓት ሲያበቃ ለመስሪያነት የምንጠቀምበትን የመጻፊያ እርሳስ ማስቀመጥ እና ፈተናው መስራት ማቆም አለብን። ፈተናው እንዴት እንደሚሰበሰብ በፈታኙ/ጂ እስከሚነገር ድረስ በቦታችን ተቀምጦ መጠበቅ አለብን።

መኮረጅ ወይም በፈተና ሰዓት የፈተናን ህግ የማያከብር ተፈታኝ ፈተናው አይያዝለትም፤ ፈተናውን እንዳይፈተንም ይደረጋል።

ፈተናውን መስራት ከመጀመሪያው በፊት በመልስ መስጫው ላይ መሞላት የሚገባውን መረጃ ሁሉ በጥንቃቄ መሞላት አለበት።

ፈተናውን መስራት ጀምሩ ሳይባል መጀመር አይፈቀድም !

የአራዳ ክፍለ ከተማ ትምህርት ፅሕፈት ቤት የ2016 ዓ.ም የሁለተኛ መንፈቅ ዓመት የአማርኛ ጥዴታ ፈተና 6ኛ ክፍል የተዘጋጀ

ስነ - ቃል በመነገር፤ በመተረት ወይም በመዜም በተወሰኑ ማህበራዊ አጋጣሚዎች ላይ የሚከወን ቃላዊ ፈጠራ ሲሆን የአንድን ማህበረሰብ ባህል፤ ወግና ልማድ እንዲሁም ታሪክ ማስተላለፊያ ልዩ ልዩ ክስተቶችንና የሕይወት መልኮችን መግለጫ ኪነ- ጥበብ ነው፡፡ ይህ ኪነ - ጥበብ ማህበረሰቦች በረጅም ዘመን ታሪካቸው ያጠራቀሙትና የሚያጠራቅሙት ቅርስ ከመሆኑም በላይ ለህልውናቸው ሲሉ በሚያደርጓቸው እንቅስቃሴዎች ምክንያት የሚከሰት፤ ከአካባቢያቸውና ከተፈጥሮ ጋር ካላቸው መስተጋብርና ትግል የሚፈጠር የአያሌ ገጠመኞች ጥቅምና የገጠመኞቹም ማንፀባረቂያ ነው፡፡ ይህ ቃላዊ ጥበብ በተለይ ፊደል ቀርፀው በፅሁፍ በማይገለገሉ ማህበረሰቦች ዘንድ ማንነትን ምንነትን፤ እምነትን፤ የኑሮ ዘይቤንና ፍልስፍናን አጠቃላይ የዓለም አመለካከትን ቀርሶ ለተተኪው ትውልድ በማስተላለፍ ረገድ የሚጫወተው የሚና ከፍተኛ ነው፡፡

በስነ- ቃል ህዘቦች ማንነታቸውን ያሳውቁበታል፡፡ የዘርያቸውን አመጣጥ ይተርኩበታል ስለ አካባቢያቸው በአጠቃላይ ስለአለማቸው ያላቸውን ፍልስፍና ይቅርፁበታል፡፡ ወግና ልማታቸውን አጠናክረው የሚያቆዩበት ዋነኛ መለያቸውም ነው፡፡ ህዘን ደስታቸውን ምኞት ተስፋቸውን ፍቅር ጥላቻቸውን ድል ሽንፈታቸውን ድጋፍ ተቃውሞአቸውን በአጠቃላይ የህይወታቸውን መልኮች ያንፀባርቁበታል፡፡ ታሪካቸውን ለተከታዮቻቸው በማስተላለፍ ረገድ እና የዘርያቸውን ተከታታይነት ያረጋግጡበታል፡፡ ሰናይ የሚሏቸውን ማህበራዊ እሴቶችና ልማዶች ተጠብቀውና ተከብረው እንዲቆዩ፤ እኩይ የሚሏቸው ደግሞ እንዲወገዱ ያደርጉበታል፡፡ በአንድ ማህበረሰብ ላይ የደረሱ አስከፊ ሁኔታዎች ፤የተፈጥሮ አደጋ፤ ስደት፤ ርሀብ ፤ወረርሽኝ ፤ ጦርነት፤ የመሳሰሉት ኑሮን አናጊ አጋጣሚዎች ሲደርሱ በስነ - ቃል ይገለጻሉ ይታወሳሉ፡፡ ማህበረሰቡ ለነዚህ አስከፊ አጋጣሚዎች የነበረውን አመለካከትን የደረሰበትን ጉዳይ በስነ- ቃሉ አማካይነት ተቀርፆ ለተከታዩ ትውልድ ይተላለፋል፡፡

የስነ - ቃል ምንጭ የማህበረሰቡ ልዩ ልዩ ገጠመኞች ናቸው፡፡ በተለይ ከጥንታዊው የአኗኗር ዘይቤ ብዙ ባልራቁና ባልበለፀጉ ማህበረሰቦች በዕለት ተዕለት ህይወታቸው ውስጥ በሚከሰቱ የተለያዩ ግንኙነቶች ምክንያት አያሌ ስነ- ቃሎች ይፋሰሳሉ፡፡

ምንጭ:- ዘሪሁን አስፋው፡፡ የስነ - ፅሁፍ መሰረታዊያን፡፡ 1992 ፣ 20

መመሪያ አንድ ከተራቁጥር (1-7)ምንባቡን መሰረት በማድረግ የሚከተሉትን ጥያቄዎች መልሱ፡፡

1. ከሚከተሉት አንዱ የስነ- ቃል ተግባር አይደለም፡፡

ሀ. ሕዝቦች ማንነታቸውን ያሳውቁበታል፡፡	ለ. የሒሳብ ቀመሮችን መፍጠር
ሐ. የዘርያቸውን አመጣጥ መተረክ	መ. ፍልስፍናቸውን መቅረፅ፡፡
2. ሥነ - ቃል ----- በማይገለገሉ ህብረተሰቦች የበለጠ ያገለግላል፡፡

ሀ. ስርዓተ ፅህፈት	ለ. ንግግር	ሐ. ቋንቋ	መ. ምልክት
--------------	---------	--------	---------
3. ስነ - ቃል የሚተላልፍበት መንገድ

ሀ. በመናገር	ለ. በመተረት	ሐ. በመዜም	መ. በሁሉም
----------	----------	---------	---------

4. የስነ ቃል ምንጭ የማህበረሰቡ ልዩ ልዩ ገጠመኞች ናቸው ሲል ምን ለማለት ፈልጎ ነው?
 ሀ. ስነ - ቃል በጥቂት ግለሰቦች የሚፈጠር መሆኑን ለመግለፅ፡፡
 ለ. የስነ- ቃል ምንጩ የማህበረሰቡ ልዩ ልዩ መስተጋብሮች መሆናቸውን ለመግለፅ
 ሐ. ስነ - ቃል የሕዝብ ሀብት መሆኑን ለማመልከት ነው፡፡
 መ. ለ እና ሐ መልስ ናቸው
5. በአንቀፅ ሁለት ላይ ሰናይ ለሚለው ቃልተመሳሳይ ፍቺው _____ ነው፡፡
 ሀ. መልካም ለ. በጐ ሐ. ሀ እና ለ መ. መጥፎ
6. ከስነ - ቃል አበይት ባህሪያት ውስጥ የሚጠቀሰው
 ሀ. ተለዋዋጭነት ለ. በጋራ የሚፈጠር መሆኑ ሐ. ከአንግዲህ የማይፈጠር መሆኑን
 መ. ሀ እና ለ መልስ ናቸው
7. በአንቀፅ ሁለት ላይ እኩይ የሚለው ቃል ተቃራኒ ፍቺ የሚሆነው _____ ነው፡፡
 ሀ. መልካም ለ. መጥፎ ሐ. ከባድ መ. ሀ እና ሐ መልስ ናቸው

መመሪያ ሁለት፡- ከተራ ቁጥር 8 - 40) ለቀረቡት የምርጫ ጥያቄዎች ትክክለኛ መልስ የያዘውን ፊደል ምረጥ /ጭ

8. የአለማየሁ እህት ደመ ግቡ ናት፡፡
 ሀ. ሀብታም ለ. ተናዳጅ ሐ. ቆንጆ መ. የሰከነች
9. ብዙውን ጊዜ ሀሳቡን ቶሎ ለመቋጨት ይቸገራል፡፡ የተሰመረበትን ቃል አውዳዊ ፍቺ ምረጥ/ጭ/
 ሀ. ለቁጭት ለ. ለመናገር ሐ. ለማጠናቀቅ መ. ለመጀመር
10. አንድ ሰው የተናገረውን ሀሳብ ሶስተኛ ወገን ሲናገረው የትኛውን የስርዓተ ነጥብ አይነት ነጥብ አይነት እንጠቀማለን?
 ሀ. « » ለ. < > ሐ. ! መ. j
11. ሁለትና ከሁለት በላይ የሆኑ ሐሳቦችን የሚያወዳድር የአንቀፅ አፃፃፍ ስልት _____ ነው፡፡
 ሀ. ገላጭ ለ. አመዛዛኝ ሐ. ተራኪ መ. ስዕላዊ
12. አንድ ድርጊት እየተከናወነ መሆኑን የሚገልፅ የጊዜ ዓይነት የቱ ነው?፡፡
 ሀ.የኃላፊ ጊዜ ለ. የትንቢት ጊዜ ሐ. የወደፊት ጊዜ መ. የአሁን ጊዜ
13. ወጣቶቹ አንባጓሮ አስነሱ፡፡ ለተሰመረበት ቃል አውዳዊ ፍቺ የሚሆነው የቱ ነው?
 ሀ. እቃ ለ. ሰው ሐ. ጠብ መ. ስራ
14. ጠብቆና ላልቶ ሲነበብ የተለያየ ፍቺ ሊሰጥ የሚችለው ቃል የቱ ነው?
 ሀ. ሳር ለ. ተራ ሐ. ሳቀ መ. ጣመ
15. በትክክል በምዕላድ የተከፋፈለው የቱ ነው?
 ሀ. ሰውነ- ት- አቸውን ለ. ሀላፊ- ነት- አች- አቸው- ን ሐ.አስተዋይነት- ኡ መ. በ- መስጠታቸው
16. ሰዓዳ ከአምና በተሻለ ዘንድሮ በርትታ እያጠናች ትገኛለች፡፡ በዚህ ዓረፍተ ነገር ውስጥ የጊዜ ተውሳክ ግስን የሚመለከተውን ቃል ምረጥ/ጭ/
 ሀ. በተሻለ ለ. እያጠናች እና ትገኛለች ሐ. በርትታ መ. አምና እና ዘንድሮ
17. ሁለትና በላይ ግሶችን እና መልዕክቶችን የሚይዝ የአረፍተ ነገር አይነት ነው፡፡
 ሀ. ነጠላ ዓረፍተ ነገር ለ. ተራ አረፍተ ነገር ሐ. ውስብስብ አረፍተ ነገር መ. ሁሉም መልሶች ናቸው

18. ከሚከተሉት ውስጥ ተደጋጋፊ ሀሳብን የሚያገናኝ መሸጋገሪያ ቃል የቱ ነው?
 ሀ. ዳሩ ግን   ለ. ቢሆንም   ሐ. በመሆኑም   መ. ይሁን እንጂ
19. ሰራተኞቻችን ታታሪዎች ናቸው ፡፡ የተሰመረበት ቅፅል ምንን ያመለክታል?
 ሀ. አይነትን   ለ. ቅርፅን   ሐ. መጠንን   መ. ባህሪን
20. የመንደሩ ነዋሪ በነቂስ ሰፈሩን ለማፅዳት ወጣ፡፡ የተሰመረበት ቃል ተቃራኒ ፍቺው የቱ ነው?
 ሀ. በተናጥል   ለ. በፍጥነት   ሐ. በዝግታ   መ. በጋራ
21. ሁሉንም ነገር በፅኑና ተከታትለንዋን፡፡ የተሰመረበት ቃል ተመሳሳይ ፍቺ _____ ነው፡፡
 ሀ. በአፅንኦት   ለ. በግዴለኝነት   ሐ. በመሰላቸት   መ. በእርካታ
22. ሳራና ዘላለም አብሮ አደጎች ናቸው፡፡ የተሰመረባቸው ስሞች በተውላጠ ስም ሲቀየር
 ሀ. እኛ   ለ. እናንተ   ሐ. እነሱ   መ. እሳቸው
23. ከሚከተሉት ውስጥ የድርሰት ክፍል ስለሆነው መደምደሚያ ትክክል የሆነው የቱ ነው?
 ሀ. አዳዲስ ሀሳብ አይቀርብበትም   ለ. በበርካታ አንቀፅዎች ሊገነባ ይችላል
 ሐ. አንባቢውን ወደ ዋናው የድርሰቱ ክፍል እያዋዛ ያስገባል፡፡
 መ.የድርሰቱ ማዕከላዊ ክፍል ነው
24. በኢትዮጵያ ብርቅዬ እንስሳትና አዕዋፋት ይገኛሉ፡፡ በዚህ ዓረፍተ ነገር ውስጥ የወል ስም የሆነውን ምረጥ/ጭ/
 ሀ. ኢትዮጵያ   ለ. እንስሳት   ሐ. አዕዋፋት   መ. ለ እና ሐ መልስ ናቸው
25. ከሚከተሉት አንዱ ለሳቢ ግስ ምሳሌ መሆን ይችላል፡፡
 ሀ. አለቀሰ   ለ. ተራመደች   ሐ. አገኘ   መ. ተኛ
26. ከሚከተሉት ውስጥ ስለአንቀፅ ትክክል የሆነው ሀሳብ የቱ ነው?
 ሀ. አነስተኛ የድርሰት ክፍል ነው፡፡   ለ. አንድ ሀሳብ ብቻ ይይዛል፡፡
 ሐ. የአረፍተ ነገሮች ቅንብር ነው፡፡   መ. ሁሉም መልሶች ናቸው፡፡
27. ከሚከተሉት ድህረ ግንድ ቅጥዎች ውስጥ አንዱ ወገን አመልካች ነው፡፡
 ሀ. - አዊ   ለ. - ዎች   ሐ. - ን   መ. - አች
28. በ ሶስተኛ መደብ፣ ነጠላ ቁጥር፣ ተባዕታይ ያታ የቀረበው ግስ የትኛው ነው?
 ሀ. ገዛን   ለ. ሄደ   ሐ. በላህ   መ. አነበብኩ
29. ከዚህ በታች ከቀረቡት ውስጥ የክርክር ቅድመ ዝግጅት ያልሆነው የቱ ነው?
 ሀ. የመከራከሪያ ርዕስ ጉዳይ መምረጥ   ለ. መረጃ መሰብሰብ
 ሐ. ልምምድ ማድረግ   መ. የዳኞችን ውጤት በፀጋ መቀበል
30. ከሚከተሉት ሀሳቦች ውስጥ ስለ ትዕምርተ ስላቅ አገልግሎት በትክክል የቀረበው ሀሳብ የቱ ነው?
 ሀ. ተቆርጦ የቀረ ሐሳብ መኖሩን ያመለክታል፡፡
 ለ. ሀይለኛ ስሜቶችን ለመግለፅ ያገለግላል፡፡
 ሐ. ማሾፍን እና ማንጓጠጥን ያመለክታል፡፡
 መ. እራሳቸውን ችለው የቆሙ የሚቆሙ ሐሳቦችን ለመግለፅ ያገለግላል፡፡
31. የወዳጅ ዘመድ ደብዳቤ ላይ መግባት የሌለበት የቱ ነው?
 ሀ. ቀን   ለ. የላኪ አድራሻ   ሐ. የደብዳቤ ቁጥር   መ. ፊርማ

32. የግለሰብ የህይወት ታሪክ ለመፃፍ መረጃ ከየት ሊገኝ ይችላል?
 ሀ. ከተለያዩ መዛግብት ለ. ኃይጣና መፅሄቶች ሐ. ከግለሰቡ የቅርብ ሰዎች መ. ሁሉም መልስ ናቸው
33. ከሚከተሉት አንዱ የድርብ ትዕምርት ጥቅስ ተግባር አይደለም
 ሀ. አድናቆትን ማሳየት ለ. እንግዳ ቃላትን ማሳየት
 ሐ. የሌላ ሰው ንግግር ማሳየት መ. ልዩ ትኩረት የሚሰጡት ቃላትን ማሳየት
34. "ሆደ ሰፊ" ለሚለው ፈሊጣዊ አነጋገር መደበኛ ፍቺው _____ ነው።
 ሀ. ብዙ ተመጋቢ ለ. ታጋሽ ሐ. ምግብ የማይወድ መ. ለፍላፊ
35. ከሚከተሉት ዓረፍተ ነገሮች ውስጥ በኢ-ርቱዕ ግስ የተመሰረተውን ምረጥ/ጭ
 ሀ. የበግ ግልገሉ በቀበሮ ተበላ። ለ. ቀበሮው የበጉን ግልገል በላው ።
 ሐ. ሴትዮዋ ሳር አጭዳ ጎዘጎዘች። መ. ህፃኑ አልጋ ላይ ተኛ።
36. የጤና ባለሙያዎች ትምህርት ቤት ተገኝተው ስለአደንዛዥ ዕፅ አስተማሩን። በዚህ አረፍተ ነገር ውስጥ በእዝባር/ ሊያጥር የሚችለው ቃል ማነው?
 ሀ. የጤና ባለሙያዎች ለ. ትምህርት ቤት ሐ. አደንዛዥ ዕፅ መ. ተገኝተው
37. ከዚህ በታች ከቀረቡት አረፍተ ነገሮች ውስጥ ውስብስብ የሆነውን አረፍተ ነገር ምረጥ/ጭ
 ሀ. እኔ፣ ወንድሜ እና አጎቴ ወደ ሀዋሳ ሄድን። ለ. አማን የቤት ስራውን ሰራ።
 ሐ. ጎበዙ ተማሪ አንደኛ ወጥቶ ተሸለመ። መ. ቀጣይ ዓመት አይቶቼን እጠይቃለሁ።
38. ከሚለተሉት ቃላት በፍቺ ልዩ የሆነው የቱ ነው?
 ሀ. ሰርክ ለ. ሁልጊዜ ሐ. አልፎ አልፎ መ. በየዕለቱ
39. በአንድ አንቀፅ ውስጥ ያለውን ሀሳብ አጠቃሎ የያዘ ዐ.ነገር ምን ይባላል።
 ሀ. መዘርዘራዊ ዓረፍተ ነገር ለ. ኃይለ ቃል ሐ. ተራ ዓ.ነገር መ. ሀረግ
40. ዛሬ ጠዋት የሠልፍ ስነ ስርዓት ላይ አልተገኘንም። ዓረፍተ ነገሩ በየትኛው የጊዜ ዓይነት ተፃፈ?
 ሀ. በኃላፊ ጊዜ ለ. በአሁን ጊዜ ሐ. በትንቢት ጊዜ መ. ጊዜው አይታወቅም